

Конкурентами на ринку освітніх послуг можуть виступати: державні ВНЗ, що здійснюють, крім послуг на бюджетній основі, й додаткові послуги на компенсаційній основі; недержавні ВНЗ, що надають аналогічні освітні послуги; великі промислові підприємства з розвинутою системою підготовки і підвищення кваліфікації кадрів; консалтингові інші фірми, що організують крім своєї основної діяльності, навчальні курси [5].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Трансформації, що відбуваються у системі вищої освіти України в сучасних умовах формування ринкового середовища та інтеграції у європейський освітнянський простір, найбільш концентровано проявляються у первинному ланцюзі системи – вищому навчальному закладі. Саме ВНЗ формують кадровий потенціал держави, творчу компоненту головної виробничої сили суспільства. Науково обґрунтовано говорити про удосконалення діяльності ВНЗ можна лише за умов, якщо розглядати його як елемент єдиного господарського комплексу, щільно пов'язаний з іншими елементами соціально-економічного середовища, де органічно взаємодіють процес наукових досліджень з процесом навчання. Взаємозв'язок цих процесів обумовлює необхідність системного підходу до дослідження функціонування вищого навчального закладу в цілому, та його окремих підсистем.

Список використаних джерел:

1. Бельська І. Конкурентоспроможність та її сучасна трактовка

- ВНЗ „Нац. акад. упр.”. – 2004. – № 10. С 21-25.
2. Воскобойникова М. Качество образования как фактор конкурентоспособности вуза/ М. Воскобойникова, Н. Пугачева, И. Чепурьшин // Высшее образование в России. - 2008. – № 5. – С. 139-143.
3. Добрынин А.И. Специфика образовательной услуги / А.И. Добрынин, Е. С. Ивлева // Экономика и управление, 2005. – №1. – С. 31-34.
4. Сльникова Г.В. Теоретичні підходи до моделювання державно-громадського управління / Г. В. Сльникова // Директор школи: газета для керівників шкіл. К., 2003. № 40 (280), жовтень. □ С. 10-11.
5. Логачев В. Система качества для образовательных услуг / Логачев В. – М.: Высшее образование в России, №1, 2001. – с. 67-73.
6. Лазарев В.А., Мохначев С.А. Конкурентоспособность вуза как объект управления. – Екатеринбург, 2003.
7. Макконелл, К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконелл, С.Л. Брю ; пер. с англ. – М. : Республика, 2002.
8. Маркетинг менеджмент. Научное издание / Под ред. Туган-Барановского М., Балабановой Л.В. – Донецк: ДонГУЭТ, 2001. – 594 с.
9. Ясінець П. Якість освіти у ВНЗ / П. Ясінець – К.: Лібра, 2008. – 212 с.
10. Яременко П. С. Якість освіти в Україні / П. С. Яременко – К.: Лібра, 2011. – 157 с.
11. Яхнін Я. К. Сучасні підходи до якості освіти / Я. К. Яхнін – К.: Наук. думка, 2010. – 143 с.

УДК 372.881.111.1

Л.О. Нестеренко

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТРЕНІНГІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

***Annotation.** The article is devoted to the peculiarities of the psychological training use in the foreign language teaching in accordance with the principles of professional direction in the system of higher education. The advantages of the psychological training use in the foreign language teaching were analyzed; the demands to its use as well as the main principles were characterized.*

***Keywords:** peculiarities, psychological training, foreign language teaching, higher education, professional direction, advantages, demands, principles.*

***Анотация.** Стаття присвячено визначенню особливостей використання психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням. У статті висвітлено переваги застосування психологічного інструментарію, визначено вимоги до застосування психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням та окреслено основні методичні принципи їх використання.*

***Ключові слова:** особливості, психологічний тренінг, викладання іноземних мов, вища освіта, професійне спрямування, переваги, вимоги, принципи.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з із важливими науковими та практичними завданнями. Реформування системи вищої освіти України робить пошук нових досконалих шляхів її функціонування основною проблемою розвитку освітньої системи, оскільки характер змін, які відбуваються в суспільстві, потребує не просто оновлення традиційних схем відносин між студентами та викладачами, а наповнення новим змістом професійної діяльності науково-педагогічних працівників щодо здійснення та реалізації власної професійної діяльності. Відтак, трансформації, що відбуваються стосуються не лише теоретико-методологічних аспектів функціонування системи вищої освіти в цілому, але й конкретних підходів щодо викладання певних дисциплін.

Так, викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, яке є результатом реформування системи вищої освіти України з метою підвищення її якості, може служити яскравим прикладом сучасних трансформацій в освітній сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Аналіз нормативно-правової бази засвідчує [5, 8], що професійне спрямування у процесі викладання іноземної мови передбачає диференційоване навчання з урахуванням освітніх потреб,

вимагає, створення умов для оволодіння матеріалом відповідно до професійного самовизначення, адже метою професійного спрямування навчання є забезпечення можливостей для рівного доступу до кваліфікованої професійної підготовки, неперервної освіти впродовж всього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.

В той же час, системний аналіз психолого-педагогічних праць [1, 3, 5, 7] та наукової літератури присвяченої методиці викладання іноземної мови [1, 2] дозволяє стверджувати, що існують певні особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, які полягають у фаховому контексті обраної спеціальності, основним актуальним завданням якої є оволодіння знаннями фахової термінології і набуття вмінь використовувати вузькоспеціалізовану лексику для виконання навчальних професійно орієнтованих завдань, спрямованих на подальше спілкування у виробничих ситуаціях. Тому, виконуючи зростаюче соціальне замовлення на підготовку таких спеціалістів в умовах розширення міжнародних зв'язків, нормативні документи Міністерства освіти і науки України визначили предметом навчання майбутніх фахівців спеціальну галузеву лексику [8].

Відтак, діяльність сучасних викладачів іноземної мови спрямована на пошук ефективних форм мотивації студентів, особливих прийомів та засобів викладання великого обсягу матеріалу таким чином, щоб за обмежений період сформувані необхідні фахові знання певної термінологічної лексики та вміння користуватися ними в межах своєї професійної діяльності.

Провідну роль в навчальному процесі нині як ніколи раніше, відіграють саме практичні заняття, під час яких студенти ознайомлюються з новою лексикою, опрацьовують автентичні тексти, вчать використовувати здобуті знання на практиці, а розв'язання комунікативно-пізнавальних завдань здійснюється завдяки різноманітним сучасним засобам іншомовного спілкування: рольові ігри, навчальні ситуативні завдання, парні та групові форми роботи тощо.

Основними ж підходами до навчання іноземної мови за професійним спрямуванням лишаються особистісно-орієнтований, діяльнісний і комунікативно-когнітивний, у центрі уваги яких перебуває особистість студента, урахування його особливостей, можливостей та здібностей. Вони реалізуються на основі диференціації та індивідуалізації навчання, нових інформаційних мультимедійних технологій, принципів продуктивності навчання, автономії, орієнтації на мовленнєвий розвиток навчання у співробітництві та методом проєктів.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми та формулювання цілей статті. Зважаючи на актуальність та суспільну значимість даного питання, ми можемо сформулювати **мету статті**, яка полягає у необхідності обґрунтування використання психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням. Адже нові вимоги до викладання іноземної мови вимагають застосування нових підходів. Для досягнення поставленої мети нами були визначені наступні **завдання**:

- 1) проаналізувати переваги застосування психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови;
- 2) визначити вимоги до застосування психологічного інструментарію у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням;
- 3) визначити психологічні ознаки готовності викладача іноземної мови до застосування психологічного інструментарію у процесі викладання іноземної мови;
- 4) окреслити основні методичні принципи застосування психологічних тренінгів у ході викладання іноземної мови згідно нових вимог.

Перш за все, слід зазначити, що психологічні методи впливу вже довели свою ефективність у багатьох соціальних сферах [2, 5, 7], і це, на нашу думку, їх використання доцільним і у процесі викладання іноземної мови. Відтак, цілком логічним є залучення психологічного інструментарію (одним із елементів якого є психологічні тренінги) до процесу викладання англійської мови за професійним спрямуванням. Адже використання окремих елементів психологічних тренінгів безпосередньо сприятиме підвищенню загальної комунікативної компетентності студентів, що і є одним із завдань запровадження викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Проаналізувавши особливості застосування викладачами кафедри англійської мови психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням в НаУКМА, ми дійшли висновку про те, що психологічні комунікативні тренінги, спрямовані на розвиток мовленнєвих навичок, мають на меті підвищення загальної комунікативної компетентності учасників комунікативного процесу, який виявляється в комунікативному акті (зовнішніх виявах динамічної комунікативної позиції індивіда, куди входять як вербальні так і невербальні прояви).

І саме за умов використання елементів психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, зазвичай досягаються основних якісних ознак, важливі саме у процесі комунікації, що відбувається іноземною мовою. Це наступні характеристики:

- адекватність (відповідність цілям та обставинам комунікативного акту);
- імпульсивність (наявність всіх необхідних елементів комунікативного акту);
- вибірковість (вибір найкращої альтернативи з усіх можливих);
- опредмеченість (використання як вербальних так і невербальних способів комунікації).

Таким чином, використання психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням виявляється не тільки в формуванні ефективних комунікативних навичок, але і стає певним видом поетапної стратегії зміни комунікативної поведінки та формування комунікативної компетентності студента.

Адже послідовно студенти свідомо переходять від стану необізнаності в стан обізнаності, від стану обізнаності до стану знання та вміння співставляти свої власні цілі та інтереси з цілями та інтересами суспільства, організації, і нарешті, до зовнішнього вияву комунікативної поведінки спрямованої на максимальне досягнення ефективної навчальної діяльності, що великою мірою забезпечується рівнем розвиненості комунікативної компетентності.

Тож результатом впровадження та більш активного використання психологічних тренінгів в процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням, стає:

- створення реалістичних умов для використання знань з іноземної мови;
- отримання знань в сфері психології особистості та спілкування;
- формування навичок та вмінь ефективного спілкування;
- корекція, формування та розвиток установок, що забезпечують успішність спілкування;
- розвиток здібностей адекватного оцінювання себе та інших.

На підставі досвіду отриманого у процесі використання окремих елементів психологічних тренінгів у ході викладання іноземної мови за професійним спрямуванням на кафедрі англійської мови факультету гуманітарних наук НаУКМАнами були також визначені загальні вимоги до застосування психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням. Так, для максимального забезпечення ефективності використання психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням, на нашу думку, необхідно:

— по-перше, встановити базовий комунікативний стандарт (мінімальний рівень комунікативних знань та вмінь студентів, оскільки ефективність їх професійної діяльності суттєво залежить від ефективності здійснення комунікації).

— по-друге, запровадити до навчальних програм та планів проведення занять з використанням психологічних тренінгів, оскільки в сучасній психологічній науці та практиці [2, 4] значну увагу приділяють проблемам удосконалення професійної підготовки саме шляхом впровадження тренінгових програм.

Цей факт пояснюється унікальними можливостями модифікації мотивації учасників шляхом демонстрації їх досягнень та недоліків; об'єктивацією поведінки та діяльності учасників тренінгів; досконалим оволодінням новими моделями комунікативної поведінки. При цьому основними перевагами запровадження окреслених вище інновацій стануть, звичайно добре сформовані та розвинені навички

основних видів діяльності з іноземної мови (письма, говоріння, слухання, читання).

Важливою особливістю використання психологічного інструментарію у процесі викладання іноземної мови (окрім першочергових завдань з розвитку комунікативної компетентності з іноземної мови, залучення психологічних тренінгів до процесу викладання іноземної мови за професійним спрямуванням), є також:

- розвиток психологічних здібностей сприйняття студентами один одного;
- формування знань щодо особливостей процесу впливу на комунікацію суб'єктивного досвіду, стану та відношення учасників комунікації;
- створення передумов для адекватного ставлення до власних емоцій та емоційної поведінки співрозмовника в процесі комунікації.

В той же час, беручи до уваги той факт, що саме викладач значною мірою детермінує навчальний процес, слід зважати на певні риси особистості педагога, який особисто внутрішньо вмотивований до активного розвитку та вдосконалення психолого-педагогічної культури, і, відповідно, стимулює розвиток студентів в необхідному напрямі. Основними такими характеристиками є наступні:

- широка загальнокультурна освіта;
- потреба бути культурною особистістю;
- бажання мати психолого-педагогічну культуру;
- потреба бути носієм культури; чутливість до психологічного досвіду власного життя;
- усвідомлення думок, почуттів, поведінки;
- здібність до проблематизації подій власного життя;
- конструктивна, творча реалізація власного особистого життя, тощо.

В той же час, аналіз вищезазначених рис дозволяє стверджувати, що їх зміст співпадає зі змістом психолого-педагогічної культури викладача ВНЗ, основною ознакою якої є соціально-психологічна зрілість педагога, що виявляється у розвинутому соціальному мисленні, стійкості соціальної поведінки, здібності до соціально-оціночної рефлексії.

Також важливою ознакою психологічної готовності викладача іноземної мови до застосування психологічного інструментарію виступає система загальних психологічних, психофізіологічних, соціальних, професійних компетенцій, які дозволяють ефективно виконувати функціональні обов'язки та виявляється у гармонійності побудови основних процесів поведінки та управління ними, у високому рівні саморегуляції дій і емоцій, у конструктивності комунікації та ефективності педагогічної діяльності, у наявності процесів самовизначення, творчості й самоактуалізації.

Очевидним є також висновок, що системоутворюючими показниками розвитку психолого-педагогічної культури педагога ВНЗ, що впливають на його спроможність застосовувати психологічні методи у власній професійній діяльності є наступні:

- особистість викладача іноземної мови (психологічні, особистісні, соціальні, професійні соціальні, професійні компетенції);
- самоосвіта психологічна наука та освіта, що формують психологічну сферу;
- управлінське середовище та професійна діяльність;
- соціокультурне середовище;
- система професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації освітян;
- педагогічний та соціокультурний досвід.

Також, рівень здатності та готовності викладача ВНЗ до застосування методів психології у ході професійної діяльності визначається, вмінням слухати, яке традиційно визначають як активне слухання, ефективне слухання та некритичне слухання, та дефініції яких є близькими за

значенням. Педагог, який володіє навичками ефективного слухання, характеризується по-перше, вмінням демонструвати увагу до партнера по комунікації, усвідомлювати не лише вербальні, а й невербальні елементи комунікації; по-друге, можливість здійснювати постійний самоконтроль, та, своєю мовленнєвою й не мовленнєвою поведінкою допомагати співрозмовнику зрозуміти себе. А ефективне, (активне, некритичне) слухання під час мовленнєвої комунікації можна вважати ознакою наявності у структурі особистості педагога ВНЗ низького рівня психолого-педагогічної культури.

Іншими проявами готовності педагога ВНЗ до застосування психологічного інструментарію також є активні спроби та намагання знайти у почутому корисну інформацію; концентруватися; фіксувати основні положення за допомогою письмового мовлення; утримуватися від порад та швидких висновків до серйозного осмислення комунікативного повідомлення; задавати уточнюючі запитання; формулювати висновки у внутрішньому мовленні; аналізувати невербальні сигнали комунікатора; аналізувати та оцінювати зміст повідомлення важливими факторами, що стимулюють розвиток зворотного зв'язку, психолого-комунікативної компетентності, зокрема, й сприяють розвитку психолого-педагогічної культури викладача ВНЗ в цілому. Особистісні компетенції учасників педагогічної взаємодії при цьому є основними детермінантами подальшого розвитку та вдосконалення складових елементів досліджуваного нами феномену.

Заслуговує на увагу й аналіз психологічного поняття "установка на взаємодію та взаєморозуміння" [4], яке традиційно визначається як основа становлення комунікативної компетентності, що розвивається у професійно-управлінській діяльності та також служить важливою детермінантою розвитку психолого-педагогічної культури викладача ВНЗ. Саме ця установка сприяє підвищенню результативності педагогічного процесу, розвивається протягом усього життя та ґрунтується на психологічних, особистісних та соціальних компетенціях. Адже, постійно набуваючи життєвого досвіду, педагог вчиться більш тонко реагувати на почуте, вчиться співчувати, осмислювати точки зору інших людей з одного боку, а з іншого – слухаючи, намагається адекватно ситуації реагувати на комунікативне повідомлення, звертає увагу на невербальні сигнали, та, відповідно, стає ефективним слухачем з розвинутою психолого-педагогічною культурою.

І, нарешті, наявність сформованих умінь спрямованих на усунення чи принаймні мінімізацію конфліктів, що виникають у процесі здійснення педагогічної діяльності, є наступною ознакою, що засвідчує готовність викладача іноземної мови застосовувати психологічні підходи у процесі професійної діяльності. Психологічна грамотність, при цьому, чи мінімальний рівень психологічної культури, виявляється у наявності сукупності мінімально необхідних психологічних знань та умінь їх використовувати в управлінській діяльності.

Тож готовність викладача іноземної мови до застосування психологічного інструментарію є результатом впливу різноманітних соціально-культурних чинників. А сам процес його застосування визначається сукупністю взаємопов'язаних детермінант, що і визначають якість педагогічної діяльності.

Відтак, з огляду на переваги психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови та урахування вимог до застосування психологічного інструментарію у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням нами були визначені основні методичні принципи застосування психологічного інструментарію у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням:

- принципи особистісного спілкування (в його основі лежить положення про злиття процесів спілкування і

навчання, нерозривність навчально-пізнавальної діяльності учнів та діяльності спілкування)

- принцип колективної взаємодії (такий спосіб організації навчального процесу, де учні активно й інтенсивно спілкуються один з одним, обмінюючись навчальною інформацією, що сприяє розширенню знань, вдосконаленню навичок та вмінь кожного учня; між учасниками спілкування створюються оптимальні взаємодії і формуються характерні для колективу взаємовідносини, а умовою успіху кожного є успіх інших членів колективу).

А головною установкою використання психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням має бути готовність орієнтуватися на іншу людину, визнавати цінність його особистості, брати до уваги інтереси партнера (психологічна готовність до застосування психологічного інструментарію у процесі викладання іноземної мови).

Для цього на заняттях з англійської мови можна використовувати групові дискусії, рольові ігри, зміст яких має відповідати змісту майбутньої професійної діяльності студентів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже основними особливостями застосування тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням є:

- переваги, що виникають у процесі застосування саме психологічного інструментарію (тренінгів) у процесі викладання іноземної мови. Адже використання психологічних тренінгів у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням виявляється не тільки в формуванні ефективних комунікативних навичок, але і стає певним видом поетапної стратегії зміни комунікативної поведінки та формування комунікативної компетентності студента;
- необхідність чіткого визначення вимог до застосування психологічного інструментарію у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням, шляхом запровадження до навчальних програм та планів проведення занять з використанням психологічних тренінгів, оскільки в сучасній психологічній науці та практиці значну увагу приділяють проблемам удосконалення професійної підготовки саме шляхом впровадження тренінгових програм;
- психологічна готовність викладача іноземної мови до застосування тренінгів у процесі викладання іноземної мови, яка полягає у наявності високого рівня психолого-педагогічної культури, який виявляється наявністю навичок активного слухання, умінь спрямованих на усунення чи принаймні мінімізацію конфліктів, що виникають у процесі здійснення педагогічної діяльності та високому рівні саморегуляції дій і емоцій, у конструктивності кому-

нікації та у наявності процесів самовизначення, творчості й самоактуалізації.

- застосування принципів особистісного спілкування та принципу колективної взаємодії у ході використання елементів психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Таким чином, впровадження та використання психологічних тренінгів у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням є перспективним, адже здатне забезпечити студентів не лише певним набором лексичних одиниць та граматичних конструкцій з певної теми, але й психологічними знаннями з основ комунікації, сформувати практичні навички та вміння в сфері спілкування, скорегувати наявні недоліки та сформувати нові навички, необхідні для успішної комунікації та здібності адекватного й повного пізнання себе та інших людей.

Список використаних джерел:

1. Ильчук С. Б. Особенности внедрения компетентностно-ориентированного подхода в практику высшей школы (на примере Астраханской области) / С. Б. Ильчук // Вестник Санкт-Петербургского университета : научно-теоретический журнал. – Санкт-Петербург. – 2011. – Вып. 4. – С. 481–488. – (Серия 12 : Психология. Социология. Педагогика).
2. Копысова Л. А. Психолого-педагогические основы развития мотивации профессиональной деятельности обучающихся в вузах / Л. А. Копысова // Вестник Санкт-Петербургского университета : научно-теоретический журнал. – 2010. – Вып. 2. – С. 305–310. – (Серия 12 : Психология. Социология. Педагогика).
3. Маркелов В. И. Потенциал профессионально-творческой самоактуализации студентов / В. И. Маркелов // Вестник Санкт-Петербургского университета : научно-теоретический журнал. – 2012. – Вып. 3. – С. 76–82. – (Серия 12 : Психология. Социология. Педагогика).
4. Недосека О.Н. Тренинг как вид коммуникативной технологии в вузе / О. Н. Недосека // Инновации в образовании. – 2010. – № 12. – С. 35–41.
5. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / І. О. Бартенева, І. М. Богданова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2007. – 496 с.
6. Румянцева И. М. Психотерапия на стыке наук: интегративный лингво-психологический тренинг в обучении иноязычной речи / И. М. Румянцева // Психологічні перспективи / Волин. нац. ун-т ім.Лесі Українки; Ін-т соц.та політ. психології АПН України. – Луцьк, 2011. – Вип. 18. – С. 220–229.
7. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: учеб. пособие для студ., обучающ. по специальностям психологии / С.Д. Смирнов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Academia, 2005. – 400с. – (Высшее профессиональное образование).
8. Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента : наказ Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009 р. № 642 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : mon.gov.ua/images/newstmp/2010/25_08/831.doc.

УДК [378.14:741/744] (09) "19"

Т. В. Паньок

ОКРЕМІ НОТАТКИ ДО ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Анотація: У статті аналізуються історичні обставини формування вищої художньо-педагогічної освіти в Харкові протягом 20-х років. Досліджується нова концепція професійної спрямованості в розвитку національної художньої освіти. Розглядається організація навчального процесу в Харківському художньому технікумі. Доводиться, що саме 20-ті роки позначені становленням системи вищої художньо-педагогічної освіти в Україні спрямованої, зокрема, і на відродження етнокультурних традицій. Уперше до наукового обігу вводить факт відкриття в Харківському художньому технікумі художньо-педагогічного відділення.

Ключові слова: професіоналізм, художньо-педагогічна система, історія педагогіки, художня освіта в Україні, кваліфікація, Харків.

Annotation: This article analyzes the historical circumstances of forming the highest art-pedagogical education in Odessa for 20-s years. We study a new concept of professional orientation in the development of national art education. We consider the organization of educational process in the Kharkiv Art College. It is shown that exactly in this 20-s years there was marked the emergence of higher art-pedagogical education in Ukraine with focus on the revival of ethnic and cultural traditions. Firstly introduced the fact that in the Kharkiv Art College was established art-pedagogical department. All reorganization of art-pedagogical education of 20-s was in pedagogisation the theoretical block of disciplines. Professors, teachers, art-critics, concerned in training quality of art-educational staff and were convinced that the training of specialists in artistic profiles need to differentiate in targets.